

Lukutaito - juhlarahan suunnittelukilpailu

Suomen valtiovarainministeriön asettama juhlarahalautakunta järjestää valtiovarainministeriön valtuuttamana suunnittelukilpailun Lukutaito - juhlarahan taiteellisen suunnittelun toteutuksesta. Aiheesta lyödään nimellisarvoiltaan 10 euron ja 20 euron hopeiset juhlarahat.

Eettinen juhlaraha

Eettisen juhlarahan aiheena on yleisinhimillinen tema. Muista virallisista juhlarahoista poiketen eettisissä juhlarahoissa on aina esillä asia, joka ei ole historiaan sidottu.

Tänä vuonna eettisen juhlarahan teemana on lukutaito. YK:n mukaan maailmassa joka viides aikuinen ihminen on lukutaidoton ja valtaosa köyhimpien kehitysmaiden naisista ei osaa lukea eikä kirjoittaa.

Lukutaito on ihmisoikeus. Se mahdollistaa kouluttautumisen ja sillä on merkitystä sukupuolten välisen tasa-arvon, kestävän rauhan, kehityksen ja demokratian toteutumisen kannalta. Suomi on mukana UNESCO:n Koulutus kaikille -prosessissa, jossa pyritään kehittämään lukutaitoa edistäviä koulutusmahdollisuuksia kansainvälisesti ja maakohtaisesti.

Suomalainen kulttuuri on lukemista arvostava. Suomalaisten lukutaidon tasoa seurataan jatkuvasti ja heikkoihinkin hälyttäviin signaaleihin tartutaan nopeasti.

Lukutaitovaatimukset ovat kohonneet viimeisten vuosikymmenien aikana medioiden monipuolistumisen myötä. Perinteisten sanomalehtien ja television rinnalle ovat nousseet muiden muassa verkkoblogit ja verkosta katseltavat videot.

Lukutaito käsittää nykyään lukemisen ja kirjoittamisen lisäksi myös informaatio- ja medialukutaidot. Medialukutaidoilla tarkoitetaan kykyä lukea ja ymmärtää medioita. Lukijan tulee arvioida näkemäänsä ja kuulemaansa kriittisesti ja nähdä myös ilmiselvien merkitysten taakse. Lukijalta odotetaan kykyä erottaa esimerkiksi keskustelupalstoilla esitetyt mielipiteet tosiasioista.

Juhlaraha – suomalaisen arvon välittäjä

Juhlarahat ovat kauniita lahjoja, suomalaisia arvoja välittäviä muistoja ja ajastaan kertovia keräilykohteita. Juhlarahat välittävät suomalaisia arvoja, sillä juhlarahat lyödään merkittävien suomalaisten henkilöiden tai tapahtumien kunniaksi.

Jokaisesta suomalaisesta juhlarahasta julkaistaan virallinen asetus. Asetuksen myötä juhlarahat saavat virallisen asemansa eli nimellisarvonsa, mikä tekee kaikista juhlarahoista laillisia maksuvälineitä Suomessa.

Juhlarahojen myyntihinnat ovat yleensä korkeampia kuin niiden nimellisarvot. Vaikka juhlarahat ovat laillisia maksuvälineitä, ne eivät ole käyttörahoja eikä niitä siten ole tarkoitettu käytettäväksi maksuliikenteessä.

Juhlarahat lyödään Suomen Rahapajalla

Juhlarahat valmistetaan usein kullasta tai hopeasta. Laadultaan juhlarahat ovat tavallisia käyttörahoja parempia, sillä juhlarahat valmistetaan kiillotetuilla leimasimilla.

Suomen ainoa metallirahan valmistaja Suomen Rahapaja valmistaa kaikki suomalaiset juhlarahat Suomen valtiovarainministeriön tilauksesta.

Tutustu kaikkiin Suomessa lyötyihin juhlarahoihin Suomen Rahapajan verkkosivuilla www.suomenrahapaja.fi

Suunnittelukilpailun säännöt

Kilpailussa noudatetaan soveltuvin osin Suomen Taiteilijaseuran kuvataidekilpailujen sääntöjä sekä seuraavia määräyksiä:

1. Osallistujat

Kilpailuun voivat osallistua kaikki Suomessa asuvat henkilöt.

2. Juhlarahan kuvaus

Juhlarahasta lyödään nimellisarvoltaan 10 euron ja 20 euron hopearahat.

10 euron juhlaraha lyödään 500 promillea hopeaa sisältävästä seoksesta.

Rahan halkaisija on 28,5 mm ja siinä on kulutusreuna.

20 euron juhlaraha lyödään 925 promillea hopeaa sisältävästä seoksesta. Rahan halkaisija on 38,6 mm ja siinä on kulutusreuna.

3. Kilpailutyöt

Malli

Kilpailuehdotuksiin tulee sisältyä huolellisesti viimeistellyt mallit rahan kummastakin puolesta erikseen. Mallien tulee olla tehty kestävästä materiaalista ja väriltään valkoinen (esim. kipsi). Sivulla 6 esitetään rahan mallille asetettavat tekniset vaatimukset, ja sivulla 7 on kuvattuna kipsimallin mitat. Kilpailijat voivat jättää myös muuta ehdotustaan valaisevaa materiaalia (esim. sanallinen selitys esitetystä aiheesta).

Malliin on sisällytettävä seuraavat yksityiskohdat:

- vuosiluku 2014
- arvomerkintä "00 EURO" tai "00 €"
- teksti "SUOMI FINLAND"
- halkaisijaltaan 12 mm kokoinen ympyrä Suomen Rahapajan logoa varten
- taiteilijan sukunimen alkukirjain, jonka tulee mallissa olla "A"

Lisäksi malliin voi sisällyttää taiteilijan niin halutessa 12 eurotähteä.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen mukaisesti juhlarahoissa ei saa käyttää kuvia, jotka ovat samanlaisia kuin euromääräisissä käyttörahoissa.

Vaikka juhlarahojen aiheet juontavat historiasta, juhlarahat ovat oman aikansa tuotteita ja teosten tulee olla tekijänsä itsenäisiä taideteoksia.

Rahaan voidaan painaa värikuvio. Tällöin työhön voi liittää esim. paperille laaditun värillisen luonnoksen tai mainita värien käytöstä erillisessä sanallisessa selityksessä. Painotyössä voidaan käyttää neljää eri väriä. Värit voidaan painaa puhtaina väreinä tai rasterina. Värikuvio saa peittää korkeintaan 50 % rahan pinta-alasta ja se voidaan tehdä ainoastaan rahan toiselle puolelle.

Piirroskuva

Kilpailijoiden tulee lisäksi laatia virallista asetusta varten mustavalkoinen piirroskuva (ns. ”asetuskuva”) tietokoneella tai mustalla kynällä (kärki n. 0,5 mm) rahan molemmista puolista siten, että ne ovat rinnakkain samalla A4-kokoisella valkoisella paperiarkilla. Rahan halkaisijan tulee piirroksessa olla 12 cm. Arvomerkin ”00 EURO” tai ”00 €” sisältävän puolen tulee olla arkin oikealla puolella. Piirroksesta tulee käydä ilmi kaikki oleelliset elementit ja yksityiskohdat teksteineen ilman varjostuksia ns. viivapiirroksena. Sivulla 7 on esimerkki piirroskuvasta. Piirroskuva ei vaikuta kilpailutyön arvosteluun.

4. Kilpailuehdotusten nimeäminen ja yhteystiedot

Kilpailuehdotukset on varustettava nimimerkillä ja mukaan on liitettävä samalla tunnuksella varustettu suljettu kirjekuori, joka sisältää tekijän yhteystiedot (nimi, osoite, puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite).

5. Muut säännöt

Kilpailuehdotukset eivät saa olla aikaisemmin julkistettuja. Jos kilpailuehdotuksessa käytetään aiheena tekijänoikeudenalaisia teoksia tai niiden osia, tulee kilpailuehdotukseen liittää selvitys käytettyjen teoksien alkuperästä sekä todistus siitä, että teoksen käytölle on lupa. Kilpailuehdotuksen tekijä vastaa itse mahdollisista tekijänoikeusmaksuista.

Se taiteilija, jonka ehdotus valitaan toteutettavaksi, sitoutuu samalla viimeistelemään mallit rahan lyöntivaatimusten mukaisiksi sekä luovuttamaan mallit ja ehdotukseen liittyvät oikeudet valtiolle.

Muut palkitut kilpailijat säilyttävät oikeutensa ehdotuksiinsa, mutta luovuttavat mallit Suomen Rahapaja Oy:lle ilman eri korvausta.

Osallistuessaan kilpailuun ehdotuksen jättäjä samalla hyväksyy tämän kilpailuohjelman määräykset.

6. Palkinnot

Kilpailussa jaetaan seuraavat palkinnot:

- Ensimmäinen palkinto, toteutettava työ: 6 000 euroa
- Toinen palkinto: 3 000 euroa
- Kolmas palkinto: 2 000 euroa

Lisäksi tunnustuspalkintoihin varataan 2 x 1 200 euroa. Palkintolautakunta voi yksimielisellä päätöksellään jakaa palkintosumman toisinkin.

Palkintosummat ovat saajilleen veronalaista tuloa.

7. Kilpailuaika

Kilpailuaika päättyy keskiviikkona 26.2.2014 klo 16.00, johon mennessä kilpailuehdotukset on toimitettava Suomen Rahapaja Oy:n toimistolle Suokallionkuja 4, 01740 Vantaa. Työt voi toimittaa joko postitse tai tuoda pääovelle, jossa niitä otetaan vastaan arkipäivisin klo 8:00-16:00.

Kilpailuehdotuksia otetaan vastaan myös Aalto-yliopiston Taiteiden ja suunnittelun korkeakoulussa, Hämeentie 135 C (katutaso, neuvonta), Helsinki 24.-25.2.2014 klo 8-17:00.

8. Kilpailun tuomaristo

Palkintolautakunnan muodostavat seuraavat henkilöt:

- Juhlarahalautakunta:
 - Tapio Yli-Viikari, professori, Aalto-yliopisto (pj)
 - Marja Kirppu, erityisasiantuntija, valtiovarainministeriö (varapj)
 - Heikki Malme, taidehistorioitsija, FM
 - Mauri Lehtinen, osastopäällikkö, Suomen Pankki
 - Henna Karjalainen, viestintäjohtaja, Suomen Rahapaja Oy
- Suomen Kuvanveistäjäliitto ry:n nimeämä edustaja
- Asiantuntijajäsen

Palkintolautakunnan sihteeri on Jatta Nylund Suomen Rahapaja Oy:stä.

9. Tulosten julkistaminen

Kilpailun tultua ratkaistuksi, tulos julkistetaan ja palkitut kilpailuehdotukset ovat nähtävissä Suomen Rahapaja Oy:n toimistolla klo 8-17:00. Vierailusta tulee ilmoittaa etukäteen jatta.nylund@mint.fi ja vierailijan tulee esittää henkilöllisyystodistus saapuessaan.

10. Kilpailutöiden palautus

Palkitsematta jääneitä kilpailutöitä säilytetään 2 kk kilpailun päättymisestä, jonka jälkeen ne automaattisesti hävitetään, mikäli kilpailijat eivät ole niitä pyytäneet palautettavaksi. Kilpailuehdotusten palautuksesta vastaa juhlarahalautakunnan sihteeri Jatta Nylund.

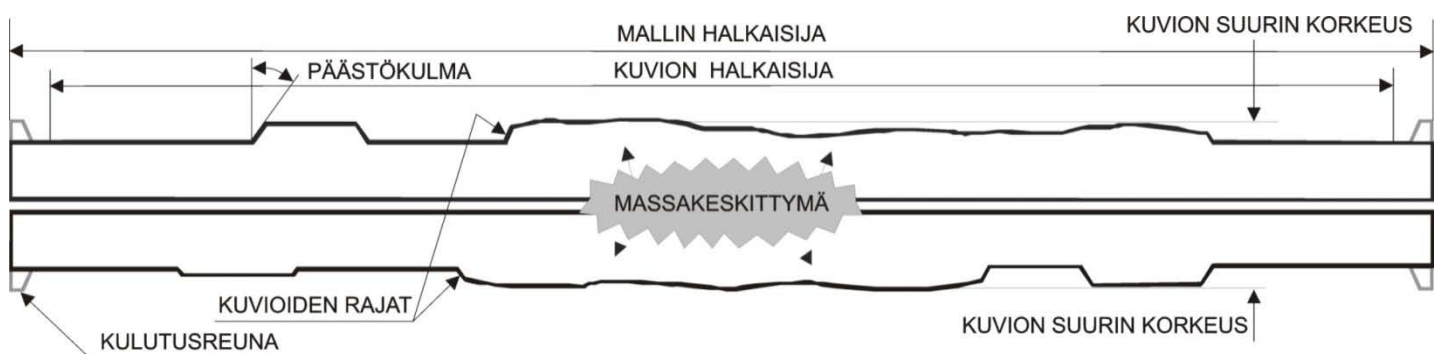
11. Lisätiedot

- Suomen Rahapajan pääsuunnittelija Erkki Vainio
puh. (09) 8943 4351, sähköposti erkki.vainio@mint.fi
- Juhlarahalautakunnan sihteeri Jatta Nylund
puh. 040 565 0757, sähköposti jatta.nylund@mint.fi

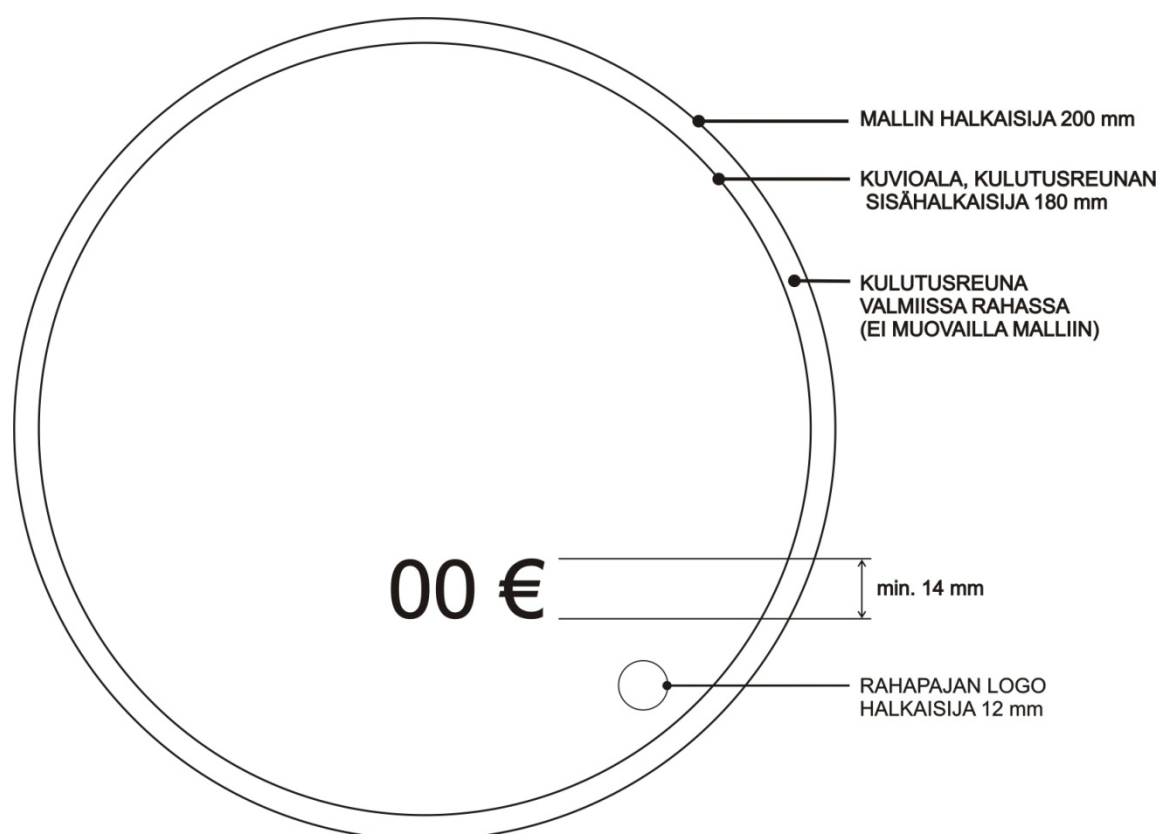
Hopeisen juhlarahan mallin tekniset vaatimukset

1. Malli tehdään kestävästä materiaalista ja sen tulee olla väriltään valkoinen (esim. kipsi).
2. Mallin halkaisija on n. 200 mm.
3. Rahan kuvio tulee sommitella mallin sisäpuolelle, jonka halkaisija on n. 180 mm.
4. Malliin ei saa tehdä kynällä merkintöjä.
5. Kuvion suurin korkeus peruspinnasta on 2,5 mm. Ohuiden kohtien (köydet tms.) korkeus saa kuitenkin olla enintään 0,2 kertaa kuvion leveys peruspinnasta.
6. Molemminpuolista korkeaa kuviota tulisi välttää (katso piirroksessa kohta ”Massakeskittymä”).
7. Päästökulma on vähintään 25 astetta pystysuorasta.
8. Arvomerkinnän numeroiden ja kirjainten korkeuden tulee olla vähintään 14 mm.
9. Kuvioiden rajojen tulee olla selvät.
10. Malliin voi halutessaan tehdä kulutusreunan.

Alla olevassa kuvassa mallit on esitetty ”selät vastakkain”, jotta kuvioiden sijainti rahassa olisi havainnollinen.

Kipsimallin mitat

Mallin viivapiirros

Esimerkki: "Hella Wuolijoki ja tasa-arvo" -juhlaraaha, julkaisuvuosi 2011, nimellisarvo 10 euroa

